

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 120 Lei

Pe un trimestru . . . 30 Lei

Biblioteca Universității din Cluj. e. ex.

CLUJ

REDACTIA

și

ADMINISTRAȚIA

ARAD,

Strada Meșianu No. 1

Tip. „Erdélyi Hirlap.”

Făgăduințe.

Oricine ar veni în țara Românească și să-și de unde ar veni, după ce ne cunoaște situația geografică, bogățiile încă necxploatate, nu se poate reține de a exclama cu însuflețire că România este «pământul făgăduinței». Și dacă ar da Dumnezeu să ne cunoască și limba pentru ca să cunoască și să înțeleagă și promisiunile rostite de conducătorii acestei țări, cari ne vestesc belșug și fericire, de care nu s'a cunoscut nici în Canaan, desigur că nu ar mai pleca din această țară «pământ al făgăduinței și făgăduințelor».

Dacă toate prevestirile și promisiunile de bunăstare, mulțumire și îmbunătățire ar trece pe calea realizării România ar trebui să se înconjoare cu un zid chinezesc, nu pentru a împiedeca ieșirea din țară ci pentru a opri intrarea nefericiților din restul lumii, căci am fi singura țară fericită.

Și, cu toată fericirea și îmbelșugarea pe care o făgăduiește nației Românești, ea nu are, deocamdată, decât o singură dorință: să scape de năpastă liberală. Când, la București, înalta Regență răspunsă demarșului națiunii, intrumilă acolo, prin semnificative cuvinte: «Vom aviza», n'a existat muritor în această țară care să nu creadă că schimbarea se va produce. Imprejurările în cari ne găsim dela unire încoace cereau și cer imperios schimbarea sistemului de guvernare și ieșirea din tranșeele politice pentru a se începe odată munca de refacere. Poporul Român a așteptat cu o încredință răbdare schimbarea. Ea nu se produsă și națiunea se văzu nevoită să își exprime încă odată neștrămutata voință și să intruni la 6 Mai în celatea Alba-Iulia, unde «pretinse» factorului constituțional demiterea actualului guvern pe care îl declară. Ea, Națiunea, dușman al țării.

În acel «Vom aviza», națiunea găsi o promisiune, care încă nu s'a realizat. Nu cercetăm puterile oculte, sforțările, pe cari se sprijinește actualul guvern, dar credem că după atâtea greșeli, eșecuri, întâmpinate de acest guvern și după atâtea frământări ale națiunii, ea trebuie să fie odată satisfăcută. De zece ani de zile poporul Român cere alt guvern, decât cel liberal. I s'a dat guvern averescan, i s'a dat un guvern Stirbey, un guvern I. I. C. Brătianu, unul V. Brătianu. Nu s'a declarat satisfăcută. Vrea guvern național-tărănesc, vrea, pretinde în definitiv, un guvern al său. Pentru aceste vremuri de refacere a țării mărte, nou născute, când la noi totul se răstoarnă, avem nevoie de un parlament, expresie fidelă a voinței țării și un guvern ieșit dintr'un astfel de parlament, care să refacă și ceea ce s'a distrus în timpul războiului, dar mai cu seamă ceea ce s'a distrus în timpul de după război.

Factorul constituțional are puteri în stat cari emană dela națiune. Națiunea și ea impus prin voința sa». El trebuie să schimbe guvernele când împrejurările cer. Dacă însăși națiunea o cere această printr'o formidabilă adunare ca aceia dela Alba-Iulia, atunci o demitere din partea factorului constituțional este cu atât mai mult justificată, căci revolta națiunii împotriva felului cum se conduc treburile țării este cel mai palpabil indiciu după care trebuie să procedeze înaltul for.

Numirea de guverne provizorii cum a

fost guvernul Stirbey, Ion I. C. Brătianu, guvernul actual al d. V. Brătianu sunt făgăduințe că vom avea un guvern defini-

liv, unul pe care îl va indica națiunea prin alegeri libere, nu ca acelea de până acum. Națiunea vrea realizări. A.

Din Țara lui Mazarik iar în Țara Brătienilor!

De I. MIHALECHE

Mă întorc din Cehoslovacia. Nu mă pot stăpâni să nu mărturisesc, că mi se pare că vin dela o slujbă religioasă unde am văzut stăruindu-se: munca în libertate și în dreptate și așezarea rândului Țării pe respectul omului și al legilor; și dau peste o sală țigănească unde ordinea e ținută cu porul — iar rânduiala, așezată pe muncimă, lăcomie, hoție.

Am fost poftiți — o delegație a Partidului național-tărănesc din România — să luăm parte la serbările de împlinire a zece ani de viața a partidului țărănesc cehoslovac, care azi se numește: «Partidul republican cehoslovac al agricultorilor și micilor țărani». Și cu acest prilej să vedem și ce a izbutit să înfăptuiască o guvernare țărănească într'o țară care a luat naștere numai după război. Căci n'a fost guvern în care Partidul țărănesc să nu fi luat parte, pe baza rezultatelor alegerilor — iar astăzi aproape întreg guvernul e în mâna lor, în urma înțelegerii cu țărăniștii (agrarieni) germani din Cehoslovacia; și însuși căpetenia Partidului țărănesc, țăranul Anton Svehla, este Președintele guvernului, pentru a doua oară.

Au fost poftite și alte delegații a Partidelor țărănești (agrariene) din alte țări — unde agricultura joacă un rol însemnat în Stat — ca să vadă rezultatele unei guvernări «agrariene» și să judecăm împreună căile cele mai potrivite pe care să meargă democrația rurală, democrația țărănească.

Și astfel au venit în Cehoslovacia delegați din: România, Jugoslavia, Polonia, Bulgaria, Olanda și Franța.

Partidul țărănesc cehoslovac a organizat cu acest prilej un șir de serbări cu partizani din toate părțile țării — bărbați și femei, căci acolo au drept de vot și femeile — precum și o expoziție agricolă. Și pentru ca să ne facem o părere mai întreagă despre starea țărănimii lor, și în general despre Țara lor, ne-au rânduit excursii afară din oraș pe la fermele și cooperativele lor, care și-au ținut și ele, totdeauna, Congresul «Uniunii lor Centrale» — una singură pentru băncile populare și cooperativele ce lucrează în mână cu Partidul țărănesc (agrarian).

Am văzut astfel defilând pe largile și curatele străzi ale orașului Praga ca la 150.000 de membri ai Partidului țărănesc cehoslovac, pe Provinciile și pe Județe, cu steaguri și muzici, cu orchestre, cântece și cântoce, cu călăreții în frunte — bărbați și femei, în fel de fel de porturi, de diferite naționalități, plugari și cărturari, salutând pe șefii lor — și în decesebi pe Milan Hoge, suflătorul partidului și al guvernului (Svehla e greu bolnav) — cu strigătul «na zdar» (noroc, trăiască). Alăta frumusețe, alăta sănătate, alăta viață, alăta bucurie, nu mi-a fost dat să văd în viață.

Și curgea bucuria, așa de firească cum curge apa de munte pe vale. Nu era nimic silit, nimic «oficial»: era veselie de acelea care vin dela sine, când omul e mulțumit. Și am văzut pe steagurile unguirilor rămași în Cehoslovacia: «Vom apăra cu viața Țara

noastră Cehoslovacia, care ne-a dat pământ și libertate».

Și am ascultat discursul reprezentantului Partidului țărănesc german din Cehoslovacia, arătând devotamentul german pentru înțeleapta conducere cehoslovacă.

Am văzut apoi jocurile acestor țărani, și petrecerile lor, pe provinciile și naționalități — cari au ținut o zi întreagă!

Am mers la țară, drum de 150 km. împrejurul catății Praga. Am văzut și rezultatele reformei agrare precum și roadele organizării muncii țărănești. Legea agrară n'a lăsat nici unui proprietar mai mult de 150 ha. de pământ agricol, sau, dacă are și pădure, 250 ha. cu totul.

Dar ca să nu se păgubească economia Țării, a luat pământul din mâna proprietarului în momentul când l-a și dat țăranului. Iar țăranul impropietărit a fost pe dată înzestral cu toate uneltele trebuincioase — și încă ce unelte! — și cu credit etnin la cooperativă. Toți țărăniștii sunt membri ai cooperativei — prin cooperative vând produsele. Am văzut magazine cooperative unde grâul se păstrează, se curăță, se clasează pe calități, și se vinde de aci la centrale. Toată munca agricolă curge și se scurge prin cooperative, o cooperativă în care statul nu are nici un amestec, decât că o ajută cu bani și cu legi protectoare. În anul 1925, când cooperativa a trecut printr'o criză, Statul i-a acoperit pierderile de 50 milioane de coroane (250 milioane de lei.)

Cooperativa merge mână în mână cu politica — pe partide — fără ca Statul să se amestece. Cooperativele țărănești merg, cum e firesc, cu partidul agrarian (țărănesc) ajutându-se și împlinindu-se în opera de organizare a muncii agricole. Am văzut o cooperativă de electricitate care lumina 277 de comune, — toate făcute «membri» — pe lângă miile de membri particulari, a dăcă toți cei ce se servesc de electricitate. Aceași cooperativă avea o fermă de creșterea vacilor de lapte și 150 ha. arabile — făcând fel de fel de încercări cu aplicarea electricității la agricultură și la creșterea vitelor.

Am văzut și ferma Academiei Superioare de agricultură și silvicultură de lângă Praga, cu toate secțiile: agronomie, viticultură, silvicultură, cultura paserilor, animalelor, etc. etc., cu uneltele și mașinile din cele mai perfecționate.

Cehoslovacii au înțeles că o economie agricolă țărănească nu este numai o afacere de tocat pământul (vai de lume cum s'a făcut la noi și această «tocare!»), ci mai presus de toate: de organizare cinstită și de educație sinceră. Paralel cu ajutorul în bani, în instrumente și în vânzarea recoltelor, Statul a făcut una din cele mai bogate țesături de ferme agricole și școli practice și teoretice (aproape 1000 de astfel de școli.) Nu cred ca astăzi să se facă în altă parte a Europei o agricultură mai spornică și mai cumințe ca la Cehii Boemiei și Moraviei (cele 2 Provinciile mai înaintate).

Marea expoziție agricolă organizată cu acest prilej, arată progresele făcute în mun-

ca cu mașinele puse în mișcare sau de electricitate, sau de petrolul luat de la noi, sau de animalele cele mari, grase și îngrijite, precum și rezultatele acestei munci plugărești organizată științific.

Atâta activitate de sus și de jos pentru propășirea agriculturii, nu cred că poate fi întrecută de altă Țară. Și totuși Cehoslovacia nu este o țară «eminamente agricolă», cum se zice de țara noastră, căci cea mai mare parte a Țării nu se ocupă cu agricultura cum e cazul la noi.

Se înțelege de la sine că starea strălucitoare pe care am văzut-o la țaranul din Cehoslovacia, nu este numai rezultatul eforturilor unor guverne înțeleghătoare, de după războiu. Este aci o veche civilizație, încă de sub Austriaci — dacă vorbim de provinciile Boemia, Moravia și Silezia — care au fost sub Austriaci și care sânt cele mai înaintate. Dar n'avem decât să privim la Slovaci și la Ruteni, cari au fost sub Unguri, unde neștiința de carie și sărăcia, au fost și mai mari ca la noi înainte de războiu. (Mulți proprietari de la noi aduceau lucrători săraci din acele părți, la moși). Astăzi se vede un progres uimitor la ei, atât în ce privește știința de carie cât și în ce privește starea economică. Și acest lucru se datorește numai și numai conducerii politice a Statului de către Partidul țărănesc.

Cehoslovacii au avut noroc înainte de toate de capul lămurat al învățatului Mazarik, profesor mare, care a lucrat și înainte și în timpul războiului pentru eliberarea statului cehoslovac. După împlinirea visului național, Cehoslovacii i-au ales Președinte de Republică. Acest înțelept (profesor de filosofie și sociologie) și democrat (socialist) a înțeles că statul lui nu se poate întări decât potrivit nevoilor și năzuințelor cetățenilor liberi din Patria sa. A dat puțină asfel cetățenilor să se organizeze în Partide după nevoile vieții de toate zilele și după libera lor dorință. Așa fiind, Partidul țărănesc, care se reazimă pe in-

teresele unei țărâni care reprezintă 40 la sută din populația țării, a putut deveni cel mai puternic partid din Cehoslovacia, sub conducerea lui Svehla și Hoge. Apoi vin partidele muncitorești (sau socialiste) și cele naționale (pe minorități) care se apropie ori de cel țărănesc, ori de cele socialiste.

Prin alegeri libere, nici unul n'a putut avea marea majoritate să guverneze singur. Dar acest lucru nu numai că n'a fost socotit ca o primejdie (ca la noi); ci dimpotrivă: s'au format guverne de colaborare între partide pe baza rezultatelor alegerilor libere; aceste guverne care oglindesc însăși națiunea, au fost nevoite de a alcătui programe gospodărești potrivit năzuințelor celor ce le-au încredințat mandatele.

În tot timpul Partidul țărănesc a fost miezul acestor guverne, ca unul care a avut mai mulți deputați. Am auzit din însăși gura lui Mazarik (în audiența ce ne-a dat), cuvinte de laudă pentru partidul țărănesc și pentru șeful acestuia: țaranul Anton Svehla.

Iar partidul țărănesc — dușman pe deoparte al comunismului pe de altă parte al capitalismului bancar a organizat Statul pe temelile lui firești: favorizarea clasei agriculturilor înainte de toate, prin: pământ, unelte, cooperatie, vânzare cu preț mare, taxe mici, educație. Și iată starea de înflorire a poporului Cehoslovac.

Pe o asemenea gospodărie economică, bogăția crește de la izvor; și vine și mulțumirea sufletească. Și ordinea și rânduiala e ușor de ținut unde munca e respectată și libertatea prețuită.

Se cade să arăt, că n'am văzut nici un jandarm. Mi s'a spus că nu există decât în apropierea granițelor. În restul Țării, numai poliție pe care și-o fac comunele.

Și acum, iată-mă iarăși în țara mea, în țara în care înțelepții Brătienii construiesc cu 40.000 de jandarmi, pe alte temelii decât Mazarik cel nepriceput...

INAINTE

de SEVER BOCU, deputat.

Așa copărit cum a scăpat din țarfecele cenzurii, reproducem și noi articolul dlui Bocu pentru frumusețea avânturilor de care dă dovadă:

Stăm încă sub impresia zguduitoare de nervi a măreței adunări din Alba-Iulia. Oamenii s'au întors la vetrele lor.

«Dușmanul Patriei» rezistă încă, ba își face curaj, că e «mai tare ca oricând».

Treizeci și cinci de ani de viață publică, de jertfe neîntrecute poate de nimeni sau de prea puțini, mi-ar da dreptul să spun și Suveranului meu, respectuos, dar ferm, adevărul. Cu atât mai puțin Înalta Regentă se poate așeza deasupra criticii. Ea trebuie să cunoască adevărul și eu cred, că am dreptul, mai mult, datoria să-l spun. Eu n'am făcut declarații de fidelitate inutile față de alt stat, am muzețit în temniți, am sângerat pe câmp de luptă, pentru țara mea și nimeni, în afară de calomniia, care nu mă sperie, nu poate trage la îndoială sinceritatea și desinteresarea mea. Rodzianko i-a spus Țarului adevărul. Țarul s'a supărat, dar adevărul, din nenorocirea lui, stătea peste Țar și Țarul peste adevăr.

Revin la guvern. Nu se știe, dacă acesta n'a intrat în faza când retragerea nu-i mai e cu putință. Dintre toate căderile cea mai teribilă este aceasta. Să vrei să pleci și să nu poți. Căci bajonetele pe cari te-ai sprijinit și de cari ai abuzat, nu te mai pot apăra, ba se întorc chiar ele împotriva ta, fără ca se mai te poată apăra. Toți desmeticii, toți smintii puterii sfârșesc astfel. Ei tânșesc cu ei în fatalități nu numai guverne, ci și partide, pe cari alții li au făcut, pe cari ei le-au moștenit și le-au nimicit, putând fi încă utile. Tisza bătrânul și prorocise fiului său că va nimici prin încapățănările lui partidul liberal, care întemeiasse Ungaria modernă. Greșise numai

în amănunt. Fiul avea să nimicească nu numai partidul ci și Ungaria.

Nu se știe dacă guvernul dlui Vintilă Brătianu a încălecat pe clipa aceasta în Destin. Tot amul normal, toți gazetarii străini, se întrebau, cum poate ajunge un guvern până aci, să aștepte împotriva sa un uragan ca Alba-Iulia, o manifestație ce țenească ce va uimi lumea și pe care să nu o poată nici opri, nici domina.

Cum vom da îndărăt acum în fața unui guvern care «strică națiunea», care ne fură victoria, toată truda noastră, toată nădejdea noastră, într'un viitor mai bun? Nici o îngăduință, nici o slăbiciune, nici o iertare, am jurat lupta cu orice preț — fraților INAINTE!

Concertul Magda Mohora.

Sâmbătă în 29 Maiu a. c. a avut loc, în sala Palatului Cultural, concertul dat de Magda Mohora, cu concursul tenorului Indrieș.

Magda Mohora, e bănățeană și împlinește golul lăsat de mult regretatul Grozăvescu. Armonia glasului ei fermecat, a pătruns și cucerit sufletele mute de admirare.

Execuția precisă și ireproșabilă a bucăților din autorii clasici, a stârnit ropote de aplauze, cari au ajuns la culme după cântarea doinelor noastre.

Tenorul Indrieș a fost la înălțimea la care ne-am obișnuit a-l cunoaște, a fost tovarăș demn al Magdei Mohora.

Ambii cântăreți, sunt frunții operei din Cluj, căreia știu — prin talentul lor — să-i dea strălucirea cuvenită.

Acompanamentul la pian a fost susținut de d. dr. Stelle

Desvelirea plăcii comemorative a procesului Memorandului.

În ziua de 25 Maiu, a avut loc la Cluj în sala Reduta, în care s'a judecat acum 34 ani procesul Memorandului, în cadrul unor mari solemnități, desvelirea plăcii comemorative.

Serbările au fost prezidate de dl general Atanasiu. Într-o vorbire emoționantă, evocă timpurile acele de suferințe și totodată de eroism, a ardelenilor. La sfârșitul cuvântării într-o linișe mormântală desvâluie plăcile comemorative.

Dl Al. Vaida-Voevod, într-o cuvântare de aproape o oră, a făcut o expunere clară și cuprinzătoare asupra importanței politice a Memorandului și a repercursiunii procesului, în populația românească nu numai a Ardealului, ci a întregului teritoriu locuit de români. În cuvinte emoționante a evocat figurile condamnaților din procesul Memorandului: Dr. Rațiu, Gh. Pop de Băsești, Dr. V. Lucaciu și a celorlalți dispăruți. Face apoi elogiul celor doi memorandiști cari erau de față la desvelirea plăcilor: Dr. Teodor Mihali și Dr. Comșa.

Inchee, afirmând că fără procesul Memorandului, n'am fi avut tradiția care să dea Alba-Iulia și că acest proces a făcut unirea sufletească pentru totdeauna, pentru tot ce e românesc.

Au mai vorbit, dnii prof. Comșa Ionaș, Grădișteanu, fost delegat al Ligei Culturale la procesul Memorandului, Dr. Teodor Mihali, primarul Clujului, dl ministru al cultelor Lapedatu, iar la urmă dl Șt. Cicio-Pop unul din apărători, care vorbește despre mentalitatea ungarilor din timpul procesului. Remarcă lipsa de pe tablă a lui Albin, care prin viața lui sbuciumată merită să fie trecut între eroii neamului. Descrie înălțătorea stare de spirit în timpul procesului și improspătează câteva momente și închee arătând contribuția românilor din România mică la acest proces și însuflețirea cu care erau urmărite desbaterile procesului. Era un titlu de glorie susținerea cauzei românilor memorandiști. Rep.

† Titus Enacovici.

Moartea nemiloasă a răpit din rândurile celor buni, a celor cari știu să sacrifice și să se sacrifice pentru idealuri, de multeori neînțelese de contemporari, pe unul care, îngrijorat de viitorul națiunii și țării sale, se puse pe muncă istovitoare, fără să cunoască oboseală, și aruncă, în scurt timp, cu nepăsare, milioane din avutul său agonisit prin muncă cinstită, numai pentru ajungerea scopului ce-și impuse. Înfașurarea-i simpatică, atrăgătoare de bărbat frumos, nu o cunoașteam. Titus Enacovici a fost întemeietorul, proprietarul, directorul politic, redactorul cotidian al ziarului „Cuvântul”, pe care îl cetește fiecare ardelen, fiecare Român. De aici îl cunoaștem. Articolele sale pline de vervă, de obiectivitate rigidă, de căldura dragostei sale de țară și neam, cari combăteau cu necruțare fărădelegile celor mai înalți conducători din stat și încurajau la muncă pe cei drepti, au fost pentru noi lecturi pline de savoare literară și lecții sugestive de felul cum trebuie să fie un adevărat patriot.

Fără să-l cunoaștem, îi știam gândurile, țelurile și-l inbeam. Căci scopul său pentru care a jertfit și s'a jertfit era același pentru care luptăm și noi. Era fericirea neamului Românesc, printr-o primenire a vieții politice, prin întronarea cinstei și-a dreptății.

Și acum, cruda moarte îl ia, la o vârstă relativ tină, tocmai în fața evenimentelor cari sunt menite să realizeze barem în parte dezideratele sale.

Multora ne-a fost dascăl și mulți nu-l vom uita.

Mentalitate liberală.

Di Vintilă Brătianu, a declarat că nu a pleca dela putere, deoarece are încă complectă încredere a factorului constituțional. Afirmând acest fapt, dl Vintilă Brătianu afirmă în subsidiar, că poporul, națiunea, odată ce a dat mandat de conducere superioară factorului constituțional, a renunțat benevol dela dreptul ei de a se amesteca în conducerea țării, la formarea guvernelor, la alegerea conducătorilor ei direcți, etc., admitând să fie guvernată și condusă bine sau rău, de cei pe care factorul constituțional i-a însărcinat cu aceasta. Mai departe rezultă, că guvernul, odată ce are treaba — sau complectă, dacă voii — încredere a factorului constituțional, poate transforma țara într-o imensă proprietate a lui, a guvernului, exploatând-o prin toate mijloacele posibile și imposibile, după imaginația mai bogată sau mai săracă a membrilor guvernului.

Cu altă cuvinte: un guvern ce are delina încredere a factorului constituțional, poate să uzeze de puterea lui în mod savolnic, dictatorial.

Ori din guvernarea dlui Vintilă Brătianu rezultă? Tocmai ceea ce am comentat în zilele de mai sus.

Dar aceste au fost prea puține pentru dofa de ilegalități a liberalilor.

Prin legături fără nume, prin intrigi, prin mișcări de culise și alte mijloace, au reușit să-și supună lor voința factorului constituțional, influențând-o în conformitate cu interesele lor, prezentate în fața opiniei publice drept inițiative a înaltului lor, făcând de multe ori, ca aceste inițiative — recte sugestii liberale conforme intereselor lor. — să fie în contradicție cu interesele lor, dând

astfel naștere, unei răceli între aceste două puteri ale statului.

Urmarea care a fost?

Opinia publică, printr'un fel de intuiție în masă, a aflat de manoperele liberale. Adăugați către aceste rezultatele nefaste ale guvernelor liberale și veți avea explicațiunea urei contra liberalilor. Rezultă deci, că liberalii au pierdut încrederea factorului al doilea care și impune voința la guvernarea țării: a națiunii.

De îndreptarea încrederii națiunii spre averescani, nu putem vorbi, deoarece acestia au fost și sunt cozile de topor ai liberalilor.

Natural, se pune întrebarea:

Simpatia națiunii spre cine s'a îndreptat după părăsirea liberalilor?

Data fiind, consecvența și perseverența întru legalitate a național-tărăniștilor, răspunsul va fi ușor. Vom răspunde deci:

Simpatia națiunii s'a îndreptat spre partidul național-tărănist, care 10 ani de-arândul a fost carberul cinstei și legalității liberalilor și care a fost metodic îndepărtat dela cârma Statului, deoarece cerea intrarea în legalitate și alegeri libere.

Partidul național-tărănist nu a promis marea și sarea ca liberalii, care nu au îndeplinit nici una din promisiunile făcute, ci a promis numai, că va introna legalitatea în țara aceasta, legalitatea pe care banda liberalilor și averescanilor și a prințului castravete au călcat-o în picioare... aceasta a promis și aceasta o va face, demonstrând guvernului sfântului Vintilă și tuturor partizanilor săi, că pentru a guverna o țară guvernul trebuie să aibe încrederea factorului constituțional, ca unitate supremă a națiunii și a națiunii ca factor vrut. S. Ion.

Nu va fi nimic

Față de alarma dată de național-tărăniști în întrunirile din țară, culminând cu Adunarea Națională dela Alba-Iulia, — în care s'a votat o moțiune de o însemnătate istorică în luptele politice românești, — guvernul, legănat de un roz optimism, are o singură ripostă: „Nu va fi nimic!”

Guvernului — pentru a pleca — nu-i ajunge actuala stare de mizerie și de înverșunare a țării. El vrea ceva mai mult. Și acest ceva, — crede guvernul, — nu se va întâmpla. Nu va fi nimic!

După această concepție un guvern poate veni la putere prin uzurpațiune, poate face alegeri prin violență și furturi de urne, poate menține la înfinit cenzura și starea de asediu, poate duce poporul la sapă de lemn, își poate atrage ura întregii populații — exprimată prin mari întruniri și grandioase demonstrații populare... ei bine, un astfel de guvern trebuie să stea mai departe dela putere, fiindcă masele încă n'au făcut nimic.”

Dar starea actuală de lucruri unde credeți că va duce?

Mizeria crește din zi în zi, și în toate clasele și categoriile sociale. — „Până și bancherii vă detestă!” — s'a adresat cineva liberalilor. Iar altcineva le-a spus la o întrunire: — „Vă considerați reprezentanții burgheziei? Dar burghezia — a-ți dus-o la faliment. Atunci pe cine mai reprezentați?” Liberalii nu mai reprezintă azi decât o clică, avidă de profit material.

Care va fi sfârșitul?

Aceiași mentalitate, pe care o au guvernării noastre, au avut o și conducătorii politici țariste.

Inzadar Rodzianco atrăgea atenția țării asupra pericolului dela orizont. Nimeni nu-l lua în serios. „Nu va fi nimic!”

Protopopov, ministrul de interne, considera agitația opoziției din Dumă — ca o

mișcare „anarhică”, „socialistă”, „revoluționară”... exact ca dl Duca, ministrul nostru de interne, care privește mișcarea național-tărănistă ca o mișcare bolșevică.

Percă dl Duca a urmat la școala lui Protopopov...

N'ar trebui însă să uităm cuvintele fostului ministru rus de interne care, în momentul cataclismului, a exclamat: — „Acum nu-mi mai rămâne altceva de făcut decât să mă împușc!”

Atât Protopopov cât și dl Duca au o singură dorință: „Salvarea patriei!” Protopopov — se vede cum a salvat Rusia...

Dar nu numai miniștrii (în afară doar de miniștrii de instrucție și de externe), — dar și țarul țarina, camarila, marele cartier (bine înțeles cu puține excepții) erau siguri că nu poate fi revoluție în Rusia. Percă 1825 și 1905 nu existaseră...

Ba mai mult, când în Petrograd începuseră mișcările de stradă, când intraseră în funcție armele și mitralierele, când instituțiile erau ocupate de răsculați, — Frederics, ministrul palatului, spunea că „nu-i nici un motiv de neliniște”, iar la Marele Cartier se credea că în Capitală a izbucnit o „răscoală de foame” și nu o veritabilă revoluție.

Țarul, în toiul revoluției, nu știa ce trebuie să facă: să abdice ori nu. Chiar după telegrama de renunțare la tron Nicolae II trimisese la poștă pe un devotat s'o oprească... Era însă prea târziu.

Iar țarina, păzită la Tarscoe-Selo de trupele revoluționare, se mira extrem: cum poate să fie poporul nemulțumit?

Țarul și țarina, camarila, consiliul de miniștri se înșelau unii pe alții — până când cu toții ajunseseră la concluzia că ei reprezintă Rusia, că ei trebuie s'o salveze, și prin orice mijloace: cenzură, stare de asediu, etc. și că în definitiv „nu va fi nimic”.

În preziua prăbușirii, cenzura rusească primise ordin să suprimă chiar discursurile membrilor Dumei — interzicând spațiile albe din ziare.

Vorbele deputaților din Dumă n'au putut ajunge până la urechile poporului. Duma însăși a fost închisă, ziarele nu publicau totul despre frământările politice.

Totuși, poporul a aflat ceiaze trebuia să afle... și nu dela instigatori, ci dela mizeria fiecăruia, dela dorul de libertate și de dreptate sădit în sufletul oricărui om.

Și revoluția, ca o stihie, a izbucnit! Adică „a fost ceva”, care a contrazis pe cei ce credeau că „nu va fi nimic...”

M. Sevastos.

Pentru partizanii noștri.

Cu ocaziunea marelui Adunări Naționale, care a avut loc în istorica cetate Alba-Iulia în ziua de 6 Mai a. c. s'au făcut mai multe fotografii, cari se vor pune în curând în vânzare. Cei cari vor să aibă din aceste fotografii drept amintire a memorabilei adunări, unică în istoria popoarelor și ca proporții și ca grandiozitate, sunt rugați să se adreseze Administrației ziarului nostru Arad, Str. I. Meșianu No. 1, trimițând și prețul de 10.— lei pentru bucată, arătând și numărul bucăților ce doresc să aibă. Suma ce se va încasa se va vărsa în casa partidului național-tărănesc Arad.

Sport.

Duminecă 27 Maiu a avut loc pe arena CAA întreceri regionale de fotbal, continuându-se luni la 28 Maiu. La aceste întreceri a luat parte și echipa militară Colțea dela Brașov. Rezultatele sunt următoarele:

Duminecă:

AMEFA—Colțea 4 : 0 (2 : 0).

Gloria CFR—CAA 4 : 3 (3 : 0).

Luni:

Colțea—CAA 4 : 3 (3 : 0).

Gloria CFR—AMEFA 3 : 2 (2 : 2)

Duminecă jocul primelor echipe a decurs normal și liniștit. N'a fost tot așa cu echipele din urmă, deoarece echiperii CAA-ului, văzând superioritatea gloriștilor, au început cu brutalități față de jucătorii Gloriei-CFR.

Totuși brutalitățile față de jucători nu le-a fost de-ajuns, ci la sfârșitul jocului au năvălit câțiva în publicul ce aclama pe Gloriști și au lovit câțiva elevi.

Nu comentez faptul ci-l dau numai ca un exemplu, ca un specimen, din mult trâmțita civilizație maghiară, cu care se mândresc față de noi și de tembelismul nostru, care nu va mai putea suporta, cu toată răbdarea noastră proverbială.

În cauza scandalului, a fost suspendat jocul pe arena CAA, astfel că Luni s'a jucat pe arena Gloria-CFR.

Simi.

Aviz.

Se aduce la cunoștință Onoratului public că în **prăvălia Uzinelor Comunale din Str. Eminescu** servim abonamente pe toate liniile circulațiunii autobuselor. Abonamentele noastre asigură un avantaj de 60% față de taxa biletelor regulate. Totodată aducem la cunoștința onor. public, că la dorința generală dela 3 Iunie schimbăm halta autobuselor cari parcurg în spre gară, dela parcul Unirei, în linie cu colțul Palatului Administrației financiare.

Proprietarii de băi, hoteluri și sanator

decide oferim mobilele noastre fabricate din cea mai bună calitate cu prețuri modeste, la cerere trimitem tarif:

Frații Fleischer fabrică de mobile de fer Arad,

operă în interesul lor propriu dacă camerele lor le desinfectează contra vermiilor prin aranjarea mobilelor de fer și aramă,

Strada Russu Șirianu No. 15

Năvalnic . . .

Ca unda grea de mare
Năvalnic timpul trece;
Cadavre el îngroapă
Cadavre el deșteaptă . . .
Timpul trece!
Și în fuga mare
De s'ar apri în cale
Mormane de cadavre
Iar aține drumul . . .

Năvalnic!

Ca un viscol
Ce stevari daboară,
— Imburdă țări și tronuri,
Coroane noui înălță, . . .
Amenință Munți
Mările le varsă . . .
Timpul trece! . . .
Și în fuga mare
De s'ar opri în cale,
In tot largul lumii
Ar vedea mormânturi . . .

Năvalnic!

Ca hoardele
De sînge sătoase,
Șizbânda ne-o improască,
Soarele ni-l curmă
Cu ploaia de săgeți . . .
Timpul trece!
Și în fuga mare
De s'ar opri în cale
La mormântul țării
Ar vedea cum plînge
Când plînge o țară nireagă . . .

Năvalnic!

Ca eroii
Ce se reped în luptă,
— Spada ne-o întige
Și inima ne-o cruntă,
Șingele ni-l soarbe . . .
Timpul trece!

Năvalnic!

Năvalnic trece . . .

Peghepe.

AVIZ.

Incunoștințăm onoratul public că în ziua de 1, 5, 7 și 9 Iunie a. c. pentru spălarea conductei de apă dela orele 10 seara până la ora 6 dimineața servirea apei va sista în întreg orașul.

Publicațiune referitor la recensământul copiilor în vîrsta de școală.

În conformitate cu dispozițiile Art. 17—18 a legii învățământului primar, dispunem, ca recensământul să se facă în zilele de 28 Maiu până inclusiv 2 Iunie.

Conscrierea o săvârșesc în zilele sus-amintite învățătorii exmiși de autoritățile școlare, umblând din casă în casă.

Părinții sunt îndatorați, a issinua exmișilor oficiali, cari se vor prezinta în zilele sus numite la casele lor, pe toți copiii de ambele sexe între anii 5—16 devenind cu acte justificative pregătirile școlare ce le au.

Cei ce lipsesc dela locuințe și nu se vor îngriji să pună la dispoziția organelor oficiale datele recerute, sau vor ascunde și rețăcea însinuarea copiilor lor, vor fi pedepsiți cu amende de 100—300 lei, iar copiii lor vor fi înscriși la școală din oficiu.

Proprietarii de casă sunt rugați ca în zilele mai sus amintite să țină câinii legați.

Arad, la 23 Maiu 1928.

Primar: dr. ANGEL.

Secretar comunal: ȘTEFĂNUȚ.

Cenz. Prefectura Judetului Arad

APOLLO

Dela 2 Iunie

„Invierea”

Rep. incepe la orele 5, 7 și 9

Redactor responsabil Dr. Bărbusiu.

— Dr. PAVEL ȘIARTĂU f. asistent la clinică medic primar al Sanatorului de tuberculoș, specialist în boli interne și tuberculoză începe conșultațiile medicale în ziua de 1. Iunie a. c. la locuința Str. Mețianu No. 4. et. I. Palatul Contele Hunyady. între orele 11—1 și 3—5.

URANIA

Dela 2 Iunie

Voiaj de nuntă.

Rep. incepe la orele 5, 7 și 9

No. G. 3555—1928.

PUBLICAȚIE DE LICITAȚIE

În baza execuției de escontentare efepuită în ziua de 10 Februarie 1928, pe baza deciziei judecătorești mixte Arad cu No. 96285 26286—1927. obiectele sechestrate în preces verbal de execuție No. G. 3555—1928 2 tesghele, 1 arangement de prăvălie, 20 kgr. nuci și alte obiecte, prețuite în suma de Lei 4100, cuprinse în favorul Hacker și Sternberg din Arad, reprezentat prin Dr. Eugen Singer avocat în Arad pentru suma de Lei 5000 capital, interese de 12% dela 2 Decembrie 1927, prosus și spesele până în prezent se vor vinde la licitație publicată în Arad, Bul. Carol I. No. 75, în ziua de 13 Iunie 1928, ora 4 și jum. d. m. conf. art. de lege IX. §-ului 107 și 108 din anul 1881 al legii exec.

Arad, la 16 Maiu 1928.

LAZARESCU, șef-portărel.

Prăvălie nouă! Prăvălie nouă!

Atențiune!

RUDOLF KLEIN

Prăvălie de articole de mărunțisuri de modă pt. dame și bărbați s'a deschis în Arad, Str. Eminescu No. 6. (f. Deak-F.) vis à vis cu cafeneaua „Cornul Vânătorului”.

În permanență se află în magazin stufe bărbătești și pt. dame, mătăsuri în diferite culori, grenadiere la modă, pupline, zefire englezești pentru albituri, ciorapi frumoși și durabili, dantele, tricotaie, pantlici, mare magazin de mărunțisuri. Covoare și plapome cu cele mai ieftine prețuri. Prețuri solide. Serviciu culant. Priviți galantarele noastre.

CUNUNIE. — Anunțăm cu deosebită plăcere cununia prietenului nostru dl Dr. Romul Laza, avocat în Șiria, cu dra Silvia Nica. Rincerile noastre felicitări și urări de bine!

„CARLES” mare magazin și fabrică de rufe pentru bărbați Arad, Strada Mețianu 4. fost locul Vândor

mare magazin de ciorapi

mărunțisuri și tricotaie fabrică din material de prima calitate toate soinrile de rufe bărbătești care se găsesc cu prețuri efitine faceți comandă de probă și-o să vă convingeți despre efitinătate.

CEL MAI FRUMOS VOPSEȘTE ȘI CURĂȚE ALEXANDRU KNAPP

fabrică pentru vopsire și curățirea hainelor Arad. Prăvălie pentru primire Strada Brătianu No. 11 fabrică: Episcopul Radu No. 13. (Casa proprie) Comandările din provincie se găsesc urgent și perfect. On. publicului precum croitorilor magazinelor pentru dame recomand

COLECȚIILE DE VOPSIRE

carei se găsesc în cel mai scurt timp — strict după colecție — ată, mătăsuri lână etc. se vopsesc în cele mai frumoasă culori de modă.

Serviciu prompt!

Prețuri efitine

CINEMEMATOGRAFUL ELISABETA.**Golgota femeilor**

Reprezentațiile încep la orele 5, 7 și 9

Culorile de priăvară cel mai frumos vopsește și curățe

HOSZPODAR

vopsitor Arad, Str. Strolescu No. 13.

Iosif Muzsay

ARAD, vis-a vis cu teatrul

Tariful de primăvară:

Costum moda de primăvară	—	—	Lei 1600
Costum lână curată	—	—	2450
Costum covercot la modă	—	—	3150
Pardisiu de primăvară	—	—	1950
Ulster la modă	—	—	2350
Ulster covercot ori raglan	—	—	3500
Pardisiu fregoli	—	—	2100
Pardisiu de gumă	—	—	860
Costume de școala după ordin	—	—	1600

Croitorie după măsură
Mare magazin de postăvărie**AVIZ.**

Avizăm On. public românesc, că cu ziua de 1 Decembrie am deschis magazinul nostru de mobile de lux în locul propriu din Palatul Domeniilor, Str. Horia și Gh. Popa colț, unde se pot procura ieftin și în condițiuni foarte avantajoase tot felul de aranjamente s. dormitoare, sufragerii, birouri etc.

Primim comanda după desen și deviză întocmit de desenatorul nostru.

„LOCUINȚA ARTISTICĂ”

societate în comandă tâmplari români din Arad
V. SFĂȚ și COMP.

Dr. Székely Ladislav, dentist

Fratele mai mic a lui Székely Inigo, medic absolvent al facultății de medicină din Paris, dentist diplomat al Ecole Supérieure de Stomatologie din Paris. Fost practicant al Institutului din Berlin Zahnärztliches Fortbildungsinstitut. Ord. în Bulevardul Regele Ferdinand No. 5, etajul II. Specialist chirurg în boale de gură, în regularea danturii (orthodontie) și pt. gură și cap cu razele Röntgen. Ordonează dela orele 9—1 și dela 3—6.

Cadou de Paște!**Piane și Pianine**

cele mai frumoase și mai bune calități dela Lei 45 până la Lei 80

cu coardă încrucișată și pedal de harfă

Stingl, Wirth, Hamburger, Wiener Genossenschaft, Lauberger & Closs, Hoffmann, Tettenborn, Parttart, Vendl & Lung, Luner. Piane folosite cu prețuri efitine la MELIS ARAD, PIAȚA AVRAMIANCU No.21

Citiți și răspândiți,
ziarul „Românul”

Tipografie Aradi Hirlap nyomdaüzeme.